

**REGULERING AV FISKET ETTER REKER
I SKAGERRAK OG NORDSJØEN**
Innstilling fra utvalg nedsatt av Landsstyret i Norges Fiskarlag

2016

INNHOOLDSLISTE

BAKGRUNN OG FORBEHOLD.....	3
MANDAT.....	4
1. REGULERING AV REKEFISKET SØR FOR 62° N	5
1.1 Dagens forvaltningsmodell.....	5
1.2 Salgslagenes reguleringer i rekeomsetningen.....	7
1.3 Kvantumsutviklingen	8
1.4 GJELDENE VILKÅR FOR DELTAKELSE.....	9
1.4.1 Utdrag av lovtekst som omhandler rekefisket:	9
1.4.2 Utvikling av fartøymassen.....	10
1.4.3 Fiskermanntallsføring.....	11
1.5 Tekniske reguleringer	11
2 ERFARINGER OG VURDERINGER AV REGULERING AV FISKET ETTER REKER	12
2.1 ERFARINGENE MED GJELDENE REGULERING - MAKSIMALKVOTER.....	12
2.2 Fartøykvote – prinsipper for etablering og fordeling.	12
3. STRUKTURERING OG UTSKIFTNING	14
3.1 Strukturordningen	14
3.2 Fartøygrensen på 11 meter: Rekruttering og utskiftingsbestemmelser.....	15
3.3 Erfaringer med gjeldende vilkår for deltakelse, herunder utskiftingsbestemmelsene.	16
4 KONKLUSJON / FORSLAG.....	17
4.1 Forslag 1: Lukke fartøygruppen under 11 meter.....	17
Aktivitetskrav for deltakelse	17
4.2 Forslag 2: Fordeling av totalkvoter i gruppekvoter	18
4.3 Forslag 3: Beholde dagens kvotetak for fartøy over 11 meter.....	18
4.4 Forslag 4: Periodisering og driftstilpassing	18
4.5 Forslag 5: Fiskermanntallsføring	19

BAKGRUNN OG FORBEHOLD.

Fiskerlaget Sør oversendte i henvendelse av 10. Mai 2015 styrevedtak om å nedsette et arbeidsutvalg for å vurdere framtidig regulering av rekefisket sør for 62° N. Bakgrunnen for henvendelsen var stadig kapasitetsøkning i fartøygruppen under 11 meter, uten deltagerbegrensning, samt strukturutvikling i fartøygruppen iver 11 meter. Fiskerlaget Vest støttet dette vedtaket og ba om å bli representert i utvalget i henvendelse av 07.07.2015.

Landsstyret i Norges Fiskerlag behandlet forslaget 8. September 2015, med vedtak om mandat og utvalgssammensetning som også inkluderte representant fra Fiskebåt. Skagerakfisk, Rogaland Fiskesalgslag og Fiskeridirektoratet ble invitert som observatører.

Utvalget har hatt 4 fysiske møter i tillegg til korrespondanse via elektronisk post og telefon.

Utvalgets medlemmer representerer ulike interesser og lengdegrupper i både Nordsjøen og Skagerrak. Observatører fra salgslag og myndigheter har bidratt aktivt under veis. Etter omfattende diskusjon av både landingsstatistikk og ikke-tallfestede hensyn, har gruppen inngått flere kompromiss, som i denne innstillingen anbefales som gruppens enighet for rekefiskets fremtid. Innstillingen er derav enstemmig.

Gruppens forslag har tatt utgangspunkt i den flåtesituasjonen som var ved nedsettelse av utvalget. Det er derfor viktig for arbeidet og de forslag som nå fremmes, at skjæringsdatoen settes til utvalgets første møte, *18. september 2015*. Dersom dette ikke lar seg gjennomføre, mener gruppen at en viderefører dagens reguleringer. Videre viser gruppen også til instruksjonen som nylig kom fra myndighetene om splitting av kvoter og muligheter for å flytte kvoter. Dersom konsekvensen blir at den endrer på noen av de forutsetninger gruppen legger til grunn for lukking, faller grunnlaget for forslagene bort.

Utvalget avsluttet arbeidet sitt i møte 29. januar 2016 og oversender innstillingen til Landsstyret for videre behandling.

August Fjeldskår

Valter Rasmussen

Frode Christiansen

Arne Baardsen

Thor Gunnar Martinsen

Frank Midtbø

Elling Lorentsen (sekretær/koordinator)

Erlend Grimrud (sekretær)

MANDAT.

Norges Fiskarlag behandlet i landsstyremøtet 8. September 2015 forslaget fra Fiskerlaget Sør og Fiskerlaget Vest om å nedsette et utvalg for vurdering av reguleringene av rekefisket i Skagerrak og Nordsjøen, og fattet følgende vedtak:

”Norges Fiskarlag viser til henvendelse fra Fiskerlaget Sør og Fiskerlaget Vest om å nedsette et utvalg for å gjennomgå reguleringene av fisket etter reker i Skagerrak og Nordsjøen.

Norges Fiskarlag mener det er riktig å ta en gjennomgang av reguleringene, da det i de senere år har vært endringer i flåten som har påvirket fangstkapasiteten og effektiviteten.

Norges Fiskarlag ber utvalget vurdere om det er riktig å videreføre dagens reguleringsprinsipper med tilpasninger i forhold til flåteutviklingen, eller om det bør vurderes et reguleringsregime likt det som finnes i andre fiskeri med faktor etter båt lengde.

Utvalget bør også vurdere om flåten skal deles inn i flere grupper, og eventuelt hvor grensene skal settes.

Utvalget gis i oppgave å komme med forslag til nye reguleringer som tar hensyn til fartøymasse, fangstpotensial og særlig et opplegg for bedre fordeling av totalkvotene som settes for fisket etter reker i Skagerrak og Nordsjøen. Det må også vurderes om forslag til nye tekniske reguleringstiltak kan påvirke muligheten for å fangste reker for de forskjellige fartøystørrelsene i tradisjonelle områder.

Dersom det er mål å få innpasset nye forslag i reguleringene for 2016, må arbeidet ferdigstilles 27. oktober 2015. Det forutsettes at det ikke er behov for høring av forslaget internt i organisasjonen.

Utvalget gis følgende sammensetning:

- *August Fjeldskår (leder)*
- *Thor Gunnar Martinsen*
- *Arne Bårdsen*
- *Frode Christiansen*
- *Frank Midtbø*
- *Valter Rasmussen*

Salgslag og Fiskeridirektoratet inviteres inn i utvalget som observatører.

Sekretariat for utvalget legges til Fiskerlaget Sør, mens det koordinerende ansvaret tillegges Norges Fiskarlag.”

1. **REGULERING AV REKEFISKET SØR FOR 62° N**

1.1 **Dagens forvaltningsmodell.**

Hovedmålsettingen med reguleringene i dette fisket er å legge til rette for å fiske opp den norske kvoten samtidig som en unngår at fisket blir stoppet i løpet av året. Dette vil bidra til stabilitet i markedet med en jevn tilgang på råvarer, noe som igjen bidrar til at fiskerne får en sikrere avsetning for sin fangst og en best mulig prissituasjon.

I lengre tid har det vært jobbet med en forvaltningsplan for reker i Nordsjøen og Skagerrak, men denne er ikke ferdigstilt pr. 2015. EU og Norge forhandler årlig om en fiskeriavtale på reke i området Skagerrak og Nordsjøen. Med utgangspunkt i denne avtalen har Norge hatt til disposisjon en kvote på reker i Skagerrak og Nordsjøen, som blir fordelt på norske fartøyer.

ICES anbefaler en kvote for Skagerrak og Nordsjøen. I kvotesammenheng har man fordelt 30 % av totalkvoten (TAC) til Nordsjøen og 70 % til Skagerrak. Norge har 100 % av TAC i Nordsjøen og 46,6 % av TAC i Skagerrak. I Nordsjøen er reka lokalisert til norsk sone og det er norsk forvaltning som har vært lagt til grunn. Etter forhandling, får Danmark og Sverige kvote på reker i norsk sone gjennom EU-avtalen. I tillegg får Sverige kvote gjennom den bilaterale avtalen. Dette har ført til at kvoten har vært fordelt ikke bare mellom EU og Norge, men også på områdene Skagerrak og Nordsjøen og fangstene registrert i henhold til dette. Utviklingen i den norske kvoten av reker sør for 62° N er vist i Figur I.

De første reguleringene som ble innført i fisket etter reker sør for 62° N var en turkvoteordning, der det enkelte fartøy kunne fiske inntil 4 tonn reker pr tur. I tillegg var det forbud mot å fiske etter reker på helligdager (helligdagsfredning). Etter et arbeid foretatt av fylkeslagene fra og med svenskegrensen til og med Hordaland, samt Sør-Norges Trålerlag ble det i 1997 avgitt en innstilling om regulering av rekefisket sør for 62° N. Hovedpunktene i denne innstillingen var at kvoten for fisket etter reker gitt for Nordsjøen og Skagerrak måtte i reguleringssammenheng behandles under ett. Videre burde denne fordeles over året på 3 perioder av hensyn til markedet.

Med utgangspunkt i den historiske utviklingen i fisket fram til da, ble det foreslått at totalkvoten ble fordelt på hver av de 3 periodene med følgende prosentandeler:

1. periode	2. periode	3. periode
40 %	30 %	30 %

Det enkelte fartøyet kunne fiske innenfor en maksimalkvote som ble satt noe høyere i første periode enn for de to neste periodene. Det ble også tilrådd at alle fartøyer under 50 brt og 65 fot (19.8 m) skulle kunne fiske inntil 10 tonn i perioden uten å bli stoppet, selv om periodekvoten var tatt. Resultatet ble 7 tonn (20 meter).

Med bakgrunn i den norske kvoten ble maksimalkvotene for den enkelte periode anbefalt satt til:

1. periode	2. periode	3. periode
35 tonn	30 tonn	30 tonn

Reguleringsmodellen som var foreslått av utvalget ble gjennomført.

Markedssituasjonen har imidlertid endret seg, hvor det pr. 2015 kun er to rekefabrikker som mottar rå reker på den aktuelle kyststrekningen. Norges Fiskarlag anbefalte for 2015 at det fordeles en lik andel på hver av de tre periodene. Fiskerlaget Sør og Fiskerlaget Vest har i brev til Norges Fiskarlag begrunnet en lik fordeling over de tre periodene med at fiskemønsteret nå er annerledes enn når periodefordelingen først ble fastsatt.

Reguleringen av utøvelsen av fisket etter reker kunngjøres gjennom j-melding forut for det enkelte år. Her fastsettes periodekvotene, maksimalkvotene for det enkelte fartøy for hver periode og eventuelle fredningsperioder (helligdagsfredning). I løpet av året kan denne forskriften endres i forhold til utviklingen i fisket etter reker.

For 2016 ble følgende maksimalkvoter fastsatt som det enkelte fartøy kunne fiske innenfor den enkelte periode:

Periode	Maksimalkvote
1. januar - 30. april	34 tonn
1. mai - 31. august	34 tonn
1. september - 31. desember	34 tonn

Fartøy under 20 meter største lengde kan fortsette fisket innenfor et garantert kvantum på 7 tonn i hver av de tre periodene, selv om periodekvotene er oppfisket.

De erfaringene man har med de gjeldende kvotereguleringene oppsummeres som gode, noe som kan ha sin årsak i Fiskeridirektoratets fleksibilitet med hensyn til raske justeringer av maksimalkvotene dersom det er rom for det.

Norske fartøy kunne fiske inntil 5 469 tonn reker i 2014. Kvoten ble periodisert med 40 % i første periode og 30 % i hver av de to andre periodene. 183 fartøy deltok i fisket, hvorav 97 fartøy var under 11 meter største lengde. I løpet av året ble det klart at rekekvoten ville bli oppfisket før 31. desember. Den 27. november ble det beregnet at kvoten, inkludert et fiske på garanterte kvoter i desember, var oppfisket. Fiskeridirektoratet stoppet derfor fisket med virkning fra og med 30. november.

I den bilaterale avtalen mellom Norge og EU for 2015, ble det, som en ad-hoc løsning for 2014, gitt adgang til å overfiske rekekvoten i 2014 med inntil 10 %. Kvantumet skulle gå til fratrukket fra 2015-kvoten. Som følge av dette gjenåpnet Nærings- og fiskeridepartementet fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak den 3. desember. Det ble da gitt adgang til å overfiske 2014-kvoten med inntil 350 tonn. Overreguleringen (makskvoter) ble fremstilt som alt for stor av flere aktører. Det ble forskuttet kvantum fra 2015 til 2014 og fiskesalgslagene innførte egen regulering på ukesbasis av omsetningshensyn. Også i desember 2015 oppsto det bekymring for stopp i fisket som følge av høy fisketakt, selv med ukesregulering. Det ble da forskuttet et 200 tonn fra 2016-kvoten.

Det er en utbredt oppfatning at kvotereguleringene – kombinasjonen av periodekvoter og maksimalkvoter - har ivaretatt markedshensynet på en særlig positiv måte. Reguleringsopplegget har premiært de mindre fartøyene foran de større fartøyene som kan ha flere rettigheter og dermed flere driftsalternativer. De lokale bedriftene har gjennom dagens reguleringsopplegg fått tilstrekkelig tilgang på råstoff for å betjene sine markeder. For fartøy som deltar i andre fiskerier fremstilles periodekvotene derimot som hinder for rasjonell driftsplanlegging gjennom året.

Fram til og med 1997 var deltakelse i fisket etter reker fritt for alle fartøyer. I 1998 ble det innført kriterier for fortsatt deltakelse i fisket etter reker sør for 62° N for fartøy over 11 meter. Adgangsreguleringene blir fastsatt av Fiskeridirektoratet for ett år ad gangen. Kapittel 1.4 omfatter deltakelse i fisket.

1.2 Salgslagenes reguleringer i rekeomsetningen

Omsetningsbestemmelser for reker fastsettes med hjemmel i Lov om førstehandsomsetning av viltlevande marine ressursar av 2013 (fiskesalagslova) og forretningsregler for salgslagene. Fiskesalagslova § 13 gir salgslagene hjemmel til å regulere fisket av markedshensyn.

§ 13. Rett til å regulere hausting

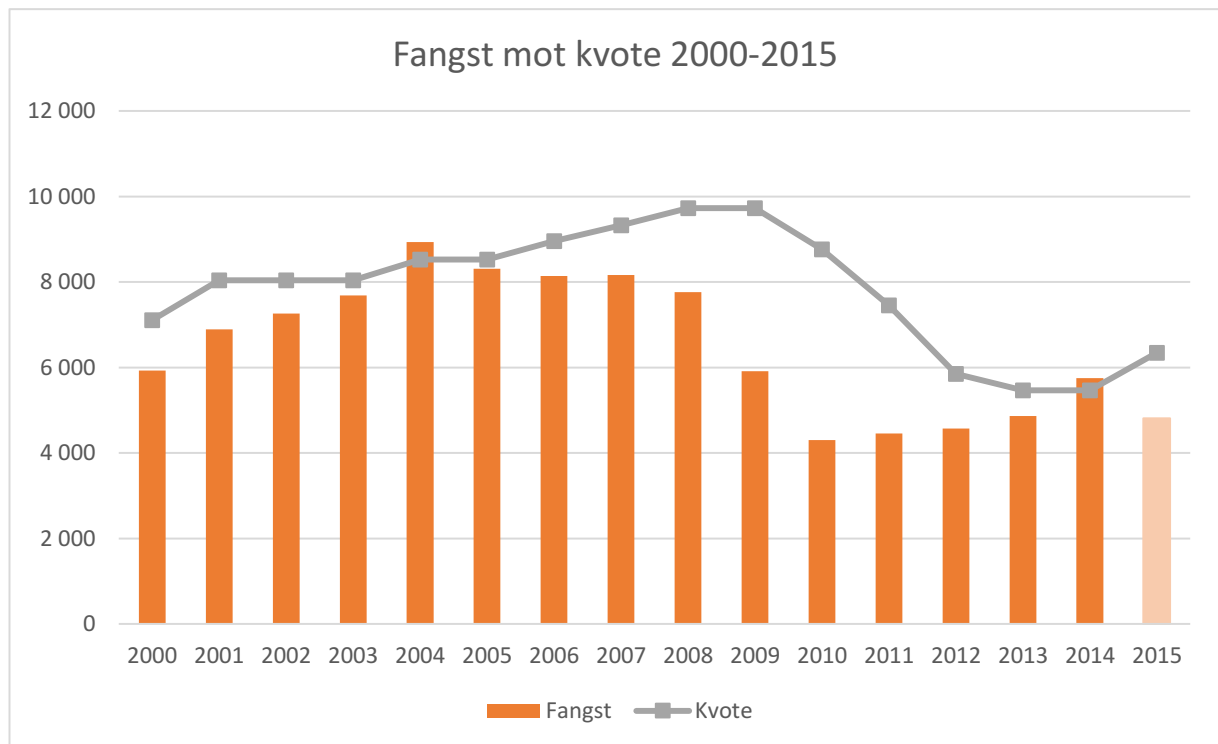
Når det er nødvendig av omsyn til avtaket kan fiskesalagslag fastsette mellombels forbod mot hausting eller gjennomføre andre reguleringar. Det same gjeld dersom reguleringar er nødvendige for å kunne utnytte fangstane på ein tenleg måte.

Det meste av rekene som fiskes i Nordsjøen og Skagerrak omsettes gjennom Rogaland Fiskesalagslag og Skagerakfisk. Ettersom det er et begrenset marked for både kokte reker og råreke, er det påkrevd med en relativ detaljert regulering også av omsetningen. Reguleringene av omsetning kommer i tillegg til de reguleringer som fastsettes av Fiskeridirektoratet og som regulerer utøvelsen.

Salgslagenes reguleringer baseres på ukeskvoter av hhv. kokte reker og råreke, og tidligere etter antall mann og faktor på det enkelte fartøy. Reguleringssopplegget er likt for begge salgslag for 2016. Salgslagene ba i 2014 om avklaring i forhold til Fiskesalagsloven §13. I 2015 ble slik regulering innvilget av NFD og innført som en ad hoc løsning av både Skagerakfisk og Rogaland Fiskesalagslag, da høy fisketakt tilsa at det var stor fare for stopp i rekefisket som følge av oppfisket periodekvote før periodens utløp. Det er bred enighet om at reguleringene hadde god effekt på omsetningshensyn og kontinuitet i fiskeriet.

Når det gjelder omsetningen av kokte, ferske reker er Norge og Sverige hovedmarkedene, ettersom det bare er i disse landene man har tradisjon på dette produktet. Eksporten til Sverige er en særdeles viktig del av omsetningen. Fra svensk hold ble det i 2004 fremmet påstander om at Norge dumpet reke på det svenske markedet og at dette var ødeleggende for prisnivået, noe som også rammet de svenske fiskerne. Det ble truet med at Sverige ville fremme dumpinganklager mot Norge innenfor EU-systemet. For å unngå en slik klage ble det avholdt samtaler med svenske fiskeriorganisasjoner om en kvantumsbegrensning av den norske eksporten. I 2005 ble eksporten betydelig redusert, noe som resulterte i mindre eksportkvote til de enkelte fartøyer, men også høyere pris. Noen få danske fartøyer trappet imidlertid opp sitt rekefiske for eksport til Sverige, noe som kunne utfordre stabiliteten i markedet. Fra norsk side ble det hevdet at en ikke ville akseptere at den danske eksporten til Sverige ble trappet opp på bekostning av den norske.

1.3 Kvantumsutviklingen

Figur I: Kvote- og kvantumsutvikling (tonn) i fisket etter reker i perioden 2000 – 2015 (pr. 15.9.2015).

Utnyttelsen av totalkvoten har tidligere vært jevn, men fra 2009-2012 er fangsten betydelig lavere enn avsatt kvote. Rekefiskerne i Skagerrak og Nordsjøen meldte om et elendig fiske vår og sommeren 2010. I sin tur utløste rekemangelen prisrekord hos forhandlerne; media meldte om priser helt opp i kr 250/kg. Vi skal ikke lenger tilbake enn til 2007 for å finne eventyrlige fangster i Skagerrak. Kun i 1998 var det registrert større norske rekefangster i Skagerrak. Havforskningsinstituttet mener den kalde vinteren 2010 utgjorde en ”mild kollaps” for rekebestanden, hvilket kan være grunnlaget for de lave fangstene frem til 2014 (HI-kronikk). Som nevnt tidligere, ble kvoten overfisket i både 2014 og 2015.

Tabell I: Fangst fordelt på ulike lengdegrupper de siste 10 år – kvantum i tonn

Lengdegruppe	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Sum
0-10,99	1 435	1 585	1 513	1 028	509	494	835	904	1 080	1 383	10 767
11-14,99	2 256	2 347	2 272	1 489	977	950	1 240	1 372	1 567	1 704	16 174
15-20,99	2 095	2 220	1 711	1 152	847	739	618	611	653	615	11 260
21 og over	2 356	2 011	2 267	2 245	1 973	2 273	1 879	1 981	2 449	2 406	21 839
Totalsum	8 142	8 162	7 763	5 915	4 305	4 456	4 571	4 868	5 748	6 108	60 038

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttседdelregister pr. 10. desember 2015

Tabell II: Fangst fordelt på ulike lengdegrupper de siste 10 år – andel i prosent

Lengdegruppe	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Sum ¹
0-10,99	17,6 %	19,4 %	19,5 %	17,4 %	11,8 %	11,1 %	18,3 %	18,6 %	18,8 %	22,6 %	17,9 %
11-14,99	27,7 %	28,8 %	29,3 %	25,2 %	22,7 %	21,3 %	27,1 %	28,2 %	27,3 %	27,9 %	26,9 %
15-20,99	25,7 %	27,2 %	22,0 %	19,5 %	19,7 %	16,6 %	13,5 %	12,6 %	11,4 %	10,1 %	18,8 %
21 og over	28,9 %	24,6 %	29,2 %	38,0 %	45,8 %	51,0 %	41,1 %	40,7 %	42,6 %	39,4 %	36,4 %

¹Gjennomsnitt i løpet av hele perioden

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttседdelregister pr. 10. desember 2015

Lengdegruppen under 11 meter (åpen gruppe) har de siste 10 årene et snitt på 17,9 % av totalfangsten, med variasjon fra 11,1 % (2011) - 22,6 % (2015). Den lave andelen i 2010-2011 skyldes et vanskelig vinterfiske med stadige gjenfryste havner og lite tilgjengelighet i kystnære trålfelt. Salgslagenes ukesregulering i 2015 favoriserte de minste lengdegruppene. Flere fartøy over 15 meter prioriterte annet fiskeri som følge av reguleringene.

Gjeldende reguleringsopplegg i fisket etter reker sør for 62° N med periodekvoter og maksimalkvoter, som stort sett har vært gjennomført uforandret siden 1998 da adgangsreguleringen ble innført, ser ikke ut til å ha påvirket utnyttelsen av kvoten i negativ retning. Det må understrekes at Fiskeridirektoratet har fulgt utviklingen i fisket nøye, slik at ved behov for justeringer av maksimalkvoten innenfor en periode så har Fiskeridirektoratet foretatt slik justering. Dette har nok i vesentlig grad bidratt til den stabile utnyttelsen av totalkvoten, hvor reguleringene ikke har bidratt negativt, men sikret spredning av kvantum gjennom året.

1.4 GJELDENE VILKÅR FOR DELTAKELSE

Deltakelse i fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak er regulert etter årlig forskrift om adgang til å delta i kystfiskefartøygruppens fiske (deltakerforskriften). Gjeldende forskrift for 2016 ble fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 8. desember 2015.

1.4.1 Utdrag av lovtekst som omhandler rekefisket:

VIII. Fisket etter reker med trål i Nordsjøen og Skagerrak sør for 62 grader nord

§ 27 (vilkår for å delta i lukket gruppe)

For å delta i kystfartøygruppens fiske etter reker sør for 62 grader nord må følgende vilkår være oppfylt:

- fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde på eller over 11 meter.
- eier av fartøyet og hovedsmann må være ført i fiskermanntallet.
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter reker med trål.
- Vilkårene i § 4 må være oppfylt.

§ 28 (vilkår for å delta i åpen gruppe)

Når vilkårene for deltakelse i lukket gruppe ikke er oppfylt, kan fartøy som oppfyller

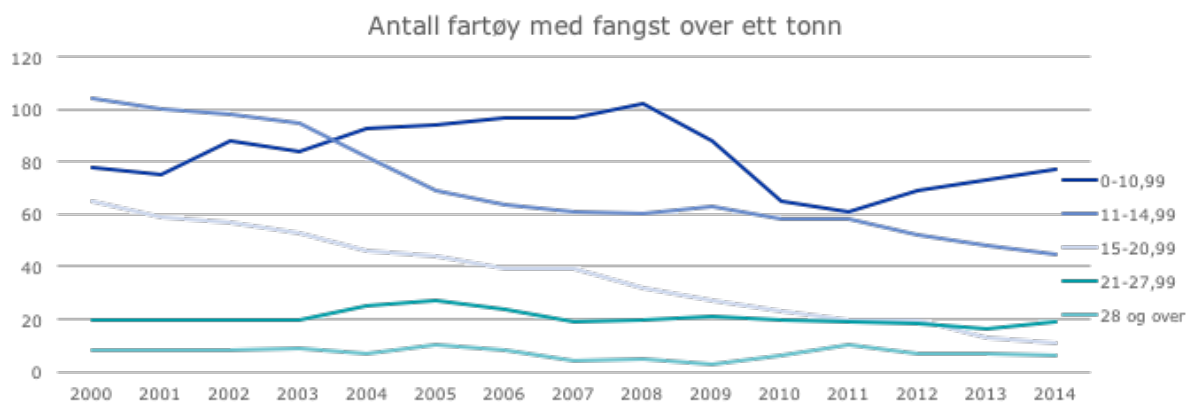
følgende vilkår delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fiske etter reker med trål sør for 62 grader nord:

- fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde under 11 meter.
- Eier av fartøyet og hovedsmann må være ført i fiskermanntallet.
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter reker med trål.

1.4.2 Utvikling av fartøymassen

Fartøy som fisker etter reker sør for 62° N er en sammensatt fartøygruppe, der det er flere fartøy over 11 m som også er tildelt avgrenset nordsjøtråltillatelse. Gjennom denne tillatelsen gis fartøyene mulighet for å drive et direkte og indirekte fiske etter konsumfisk og kreps som blir en del av det totale driftsgrunnlaget. Fartøy med reketillatelse er berettiget til avgrenset nordsjøtillatelse men det er flere som ikke har søkt.

Figur 2: Utviklingen i fartøystørrelse i fisket etter reker sør for 62°

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister pr. 10. desember 2015

Dersom en ser på utviklingen i deltakelsen i fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak vil en se at det har vært en forskyving i fartøystørrelsen gjennom de siste 10 år, jfr. figur 2. Det er flest nye fartøy i lengdegruppen 0 – 10,99 meter, mens det er størst nedgang i gruppen 11 – 14,99 m og 15 – 20,99 meter. Lengdegruppen 21 m – 27,99 m og lengdegruppen 28 meter og større har vært stabil over perioden. De sistnevnte gruppene er preget av strukturering og flåtemodernisering i senere tid, hvilket vises av økt gjennomsnittsfangst siste 10 år (Tabell 2).

Tabell 2: Gjennomsnittsfangst pr. Fartøy 2000 – 2014

Gjennomsnittsfangst pr. fartøy															
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0-10,99	9	9	10	12	14	15	15	16	15	12	8	8	12	12	14
11-14,99	20	21	26	26	33	32	35	38	38	24	17	16	24	29	35
15-20,99	29	37	38	40	47	44	54	57	53	43	37	37	31	47	59
21-27,99	42	66	56	69	76	73	72	86	93	91	79	86	70	88	90
28 og over	58	76	66	80	122	82	80	94	81	109	65	64	88	83	122

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister pr. 10. desember 2015

1.4.3 Fiskermanntallsføring

Deltakerloven angir at deltakere i fisket etter reker (eier av fartøyet og høvedsmann) må være ført i fiskermanntallet, uten videre begrensning i hvilket blad (A- eller B) som kreves. Dette gjelder både åpen og lukket gruppe. I andre fiskerier er det som hovedregel krav om fiskermanntallsføring på blad-B for lukkede grupper, for å forbeholde rettighetene til fartøyeiere med fiske som hovedyrke.

Gruppen har diskutert kravet om fiskermanntallsføring for adgangsbegrenset deltakelse i fisket reker i Nordsjøen og Skagerrak, også for fartøygruppen under 11 meter dersom denne adgangsbegrenses. Fiskerlaget Vest fremmet forslag til reguleringene for 2016 om å sette fiskermanntallsføring på blad-B som en betingelse for deltakelse i fisket etter reke for fartøy over 11 meter. Dette ble ikke endret i deltakerforskriften for 2016.

Det er et betydelig antall fartøyeiere i fartøygruppen under 11 meter som er manntallsført på blad-A (Tabell 3).

Tabell 3a: Antall fartøy under 11 meter som har fisket reker i Nordsjøen og Skagerrak i perioden 2010-2015

Manntall	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A	21	21	20	28	26	25
B	90	77	70	66	71	75
Totalt	111	98	90	94	97	100

Tabell 3b: Fangst reker (kilo) i Nordsjøen og Skagerrak fordelt på blad A og blad B i perioden 2010-2015 (alle fartøy)

Manntall	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A	23 330	28 991	58 980	81 476	80 422	137 095
B	485 857	464 550	774 927	822 788	999 303	1 227 254
Totalt	509 187	493 541	833 907	904 264	1 079 725	1 364 349

Tabell 3c: Prosent av fartøyene som har høyere fangst enn gjennomsnittsfangst i de enkelte år (alle fartøy)

Manntall	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A	19,0 %	38,1 %	30,0 %	39,3 %	30,8 %	36,0 %
B	34,4 %	36,4 %	37,1 %	42,4 %	36,6 %	41,3 %

Kilde: Fiskeridirektoratets konsesjons- og deltakerregister, manntallregister og landings- og sluttseddelregister pr. 8. desember 2015

1.5 Tekniske reguleringer

Gruppen registrerer at organisasjonen har jobbet aktivt for å få til en god og helhetlig forvaltning av rekebestanden. Det ble tidlig advart mot å innføre et nytt minstemål, da en sterkt voksende bestand gir en høyere andel reker under minstemålet. Dette sammen med innføring av RTC (real time closure) kan føre til at større deler av rekeflåten får problem med kontinuiteten i driften. Dette vil i sin tur igjen også medføre at lokale bedrifter kan få problem med råstofftilgangen.

2 ERFARINGER OG VURDERINGER AV REGULERING AV FISKET ETTER REKER

2.1 ERFARINGENE MED GJELDENE REGULERING - MAKSIMALKVOTER

Dagens reguleringsmodell er en maksimalkvotemodell med periodevise kvoter. Denne reguleringsmodellen har fungert godt ut fra de forutsetninger som ble lagt til grunn i 1997. I enkelte perioder har det vært et ganske stort press fra noen av de mest effektive fartøyene for å øke maksimalkvotene. Dersom utviklingen i fisket tilsa at dette kunne gjøres uten å risikere en tidlig stopp i fisket på grunn av at totalkvoten var fisket har det vært foretatt økning av maksimalkvoten. Etter at de fleste av de største og mest effektive fartøyene gjennom strukturordningen har kjøpt ekstrakvote, har det blitt mindre press for å øke fartøyenes maksimalkvoter innenfor den enkelte periode.

Gruppen har diskutert eventuelle endringer i gjeldende reguleringsopplegg som fortsatt ivaretar både fartøyene og markedene. Det er vurdert flere forslag som kan gjøre reguleringene mer fleksible i forhold til enkeltfartøyenes driftsplanlegging. Basert på erfaringene med gjeldende reguleringer, så man flere negative forhold som kan oppstå ved ulike nye modeller. En reguleringsmodell som ivaretar driftsplanleggingen for enkeltfartøy, innebærer også å kunne gi større garanti for de kvoter som fartøyene tildeles. Den fleksibilitet som gjennomføres i gjeldende reguleringsmodell, kan bli vanskelig å oppnå ved etablering av en ny modell.

Gruppen konkluderte med at fordelingen av totalkvoten (TAC) på 3 perioder og med like prosentandeler i periodene, ivaretar fartøygruppene og tilfører markedene tilstrekkelig kvantum gjennom hele året. For driftsplanlegging for det enkelte fartøy har det i gruppen vært fremmet ønsker om å redusere eller fjerne periodiseringa, eller at reguleringene gir rom for fleksibilitet mellom periodene på fartøynivå, eksempelvis frivillig overføring av 20% mellom periodene.

2.2 Fartøykvote – prinsipper for etablering og fordeling.

Fartøykvote innebærer at det enkelte fartøy i prinsippet har en fast kvote som kan disponeres fritt gjennom året. Fordelen med et slikt kvotesystem er at den enkelte selv kan legge opp driftsmønsteret, bl.a. ved å forsøke å utnytte markedet slik at det gir størst mulig økonomisk utbytte. Eksempelvis vil dette i rekefisket tilsi at en søker å koke mest mulig til best mulig pris.

Fartøykvoten kan beregnes ved at totalkvoten, eller gruppekvoten, fordeles på antall deltakerfartøy. Fartøykvotene blir videre ofte differensiert etter lengden på båten i tillegg til at det er utregnet en faktor for de forskjellige lengdegrupper, eksempelvis som i torskefisket i nord. Denne faktoren svarer til den enkelte lengdegruppes innbyrdes forhold i historisk fiske.

I de fleste fiskeri hvor det er innført fartøykvoteregulering, og hvor de enkelte fartøygrupper er tildelt sin andel av totalkvoten, har det i den senere tid vært den såkalte Finnmarksmodellen som har vært benyttet for fastsetting av en gruppes andel og derigjennom fartøykvoter (garanterte kvoter).

Landsmøtet i Norges Fiskarlag har i forbindelse med fremtidig ressursfordeling gitt tilslutning til prinsippet om at de 3 siste og de 7 foregående tillegges lik betydning. Hver gruppe tildeles sin prosentvise andel av kvoten basert på "historisk" fiske.

Dagens reguleringsmodell med maksimalkvoter innebærer en stor overregulering. Ved en overgang til garanterte fartøyskvoter vil en måtte vurdere hvor stor overregulering som skal fastsettes for de enkelte lengdegrupper. Det naturlige vil være å fastsette fartøyskvote uten overregulering for de største fartøyene og med økende overregulering nedover. I rekefisket i Skagerrak og Nordsjøen er det i dag fri deltakelse for fartøy under 11 meter. Dette avviker noe i forhold til inndelingen i Finnmarksmodellen.

2.3 Vurderinger og konklusjon

Gruppen har vurdert reguleringene av utøvelsen av fisket etter reker som positiv med henblikk til fleksibel avvikling av fisket og avtaket av reker til markedet. Fiskeridirektoratets fleksibilitet og vilje til raske justeringer av maksimalkvotene i løpet av året er en viktig årsak til denne positive erfaringen.

En mer garantert andel av kvotene kan føre til mye lavere kvote for det enkelte fartøy enn dagens maksimalkvote tilsier. Dette tilsier videre at det er noen fartøy som utnytter maksimalkvotene fullt ut, mens et stort antall fartøy fisker bare deler av tildelt maksimalkvote.

Gruppen mener fordelingen av totalkvote og det reguleringsregime som har vært benyttet de siste årene, i stor grad videreføres. Dette innebærer at den totale norske rekekvote sør for 62° N fortsatt bør fordeles på 3 perioder og at det enkelte fartøy gis en maksimalkvote innenfor hver av periodene. Som forutsetning for videreføring av periodekvoter, og for å ivareta rasjonell driftsplanlegging for deltakere, mener gruppen reguleringene må ha en grad av fleksibilitet mellom fartøyenes maksimalkvoter i de tre periodene.

Gruppen mener også at det er riktig å fordele totalkvoten i gruppekvoter for fartøygruppene over og under 11 meter, samt egen gruppekvote for åpen gruppe ved lukking av gruppen over 11 meter.

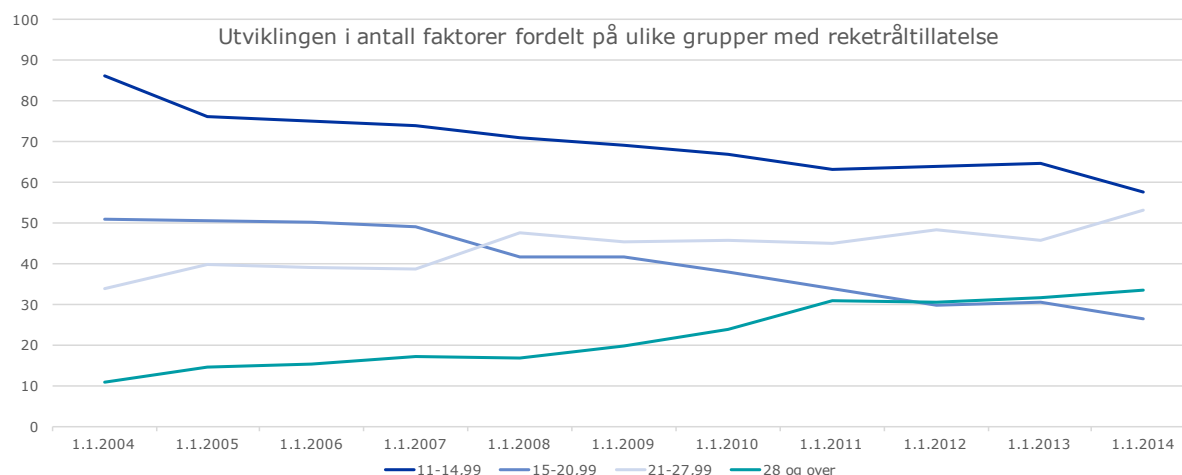
3. STRUKTURERING OG UTSKIFTNING

3.1 Strukturordningen

I 2003 ble det etablert en strukturordning for kystfiskeflåten mellom 15 og 28 meter, noe som innebar at ett fartøy kunne overta kvoten til inntil 2 andre fartøy fratrukket 20 % som ble tilført fellesskapet. Strukturordningen omfattet alle fartøy i den aktuelle lengdegruppe, også fartøy med reketillatelse, men da slik at den øvre grensen på 28 meter var opphevet. Fartøy som avhendet sin kvote skulle tas permanent ut av fiske. De fleste av de største og mest effektive rekefartøyene har ervervet ekstra kvote gjennom strukturordningen. Det er satt kvotetak på 3 og 4 for henholdsvis lengdegruppene under- og over 15 meter.

Mange av de sammenslåtte tillatelsene var lite aktive, og struktureringen har således i realiteten medført en økning i fangstkapasiteten. Men det er et faktum at de tillatelsene som nå er tildelt, er aktive tillatelser og kapasiteten er mer reell enn tidligere. Tillatelsene er inndratt og den potensielle fangstkapasiteten disse representerte er redusert ved at 20 % av kvotene er tilført fellesskapet. En annen fordel er at det ikke lenger er så stort press for å øke periodekvotene da de mest effektive fartøyene gjennom strukturordningen er tilført tilstrekkelig med kvote.

Figur 3: Utviklingen i antall faktorer fordelt på ulike grupper med rekestråttillatelse

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister pr. 10. desember 2015

Det er særlig tillatelsene i fartøygruppen 11-14,99 meter som er inndratt som følge av strukturering til gruppene over 21 meter (Figur 3). Pr. januar 2016 er det allikevel kun to fartøy som er fullstrukturert (3,5-4), mens det er 40 fartøy som ikke har valgt struktur (faktor 1). Totalt har 30 fartøy valgt strukturering, med hovedvekt på 1,5-2,5 faktorer (tabell 4).

Tabell 4: Grad av strukturering i fartøygruppen over 15 meter

Antall faktorer	Antall fartøy
4	1
3,5-4	1
3-3,5	5
2,5-3	2
2-2,5	13
1,5-2	8
1,0	40

3.2 Fartøygrensen på 11 meter: Rekruttering og utskiftingsbestemmelser

Forut for stenging av rekefisket i 1998 var det nedsatt et utvalg med medlemmer fra Fiskerlaget Sør, Fiskerlaget Vest og Sør-Norges Trålerlag. Det ble foreslått at rekefisket skulle stenges, men det var ikke enighet om hvilken fartøystørrelse som skulle være nedre grense. Flertallet gikk inn for å lukke rekefisket med en nedre grense på 35 fot (10,67 meter), mens mindretallet gikk inn for 65 fot (19,80 meter slik det er nord for 62°N). Når utvalgets innstilling ble behandlet av lokallagene, var det også spørsmål om en skulle stenge gruppen fullstendig, dvs. nullgrense.

Den organisasjonsmessige behandlingen ga som resultat at rekefisket ikke skulle stenges fullstendig. Begrunnelsen for dette var et ønske om at yngre fiskere skulle ha en mulighet til å komme inn i fisket uten å måtte kjøpe en rettighet, og det ble fastsatt en nedre grense for lukking av fisket etter reker sør for 62° N på 11 meter.

I den senere tid har det vært en del fokus på 11-meters grensen. Bakgrunnen for dette er ikke at yngre fiskere har kommet inn i fisket, men at etablerte fiskere selger eller kondemnerer et fartøy med rettighet for så å etablere seg på nytt med et fartøy med lengde like under 11 meter. Dette kan være fartøy som er vel så effektive som det som ble avhendet. Dette innebærer også en kapasitetsøkning i gruppen, noe som kan være uheldig så lenge fisket er begrenset både av kvotehensyn og av omsetningshensyn. Rekrutteringen av yngre fiskere til fiskeriet skjer gjerne som mannskap på større fartøy, med ordnede arbeidsforhold og god komfort ombord.

Ettersom hele flåten deler en totalkvote, er tildelt (overregulerte) maksimalkvoter, og det er åpent for deltakelse for fartøy under 11 meter, oppstår det en situasjon med "hull i bunnen" av fiskeriet. Dette fremstår som frustrerende for større fartøy som har investert i sitt kvotegrnlag gjennom strukturkvoteordningen. Til gjengjeld har fartøy under 11 meter ikke hatt tilgang til strukturkvoteordning, og er i større grad begrenset av den maksimalkvoten som settes.

Et alternativ til en fullstendig stenging, og til 11-meters grensen, kan være at en senker grensen til eksempelvis 10 meter eller 9 meter, som foreslått av forrige arbeidsutvalg nedsatt av Norges Fiskerlag. Ved å senke grensen, vil det bli en umiddelbar økning i antall tillatelser. Spørsmålet vil være hva som skjer med mange av disse over tid. Dersom det settes "sperrer" for å selge tillatelsene og fartøy med tillatelser til større fartøy, vil det ikke ha noen stor konsekvens å senke grense. En senkning av grensen vil imidlertid kunne medføre at yngre

fiskere får større problem med å komme inn i fisket, da de må kjøpe fartøy med rettigheter for å kunne drive et lønnsomt fiske. Det kan også stilles spørsmål ved om det er ønskelig med nyetableringer med små fartøy.

3.3 Erfaringer med gjeldende vilkår for deltakelse, herunder utskiftningsbestemmelsene.

Gjeldende deltakelseskriterier for å kunne delta i fisket etter reker sør for 62° N har et skille for fartøy på 11 meter eller større, hvor det er strengere kriterier for deltakelse med fartøy på eller over 11 meter enn for fartøy under 11 meter.

Avhengig av kriterienes hensikt, kan det konkluderes med at de både har bidratt til kapasitetsreduksjon og kapasitetsøkning i fisket etter reker sør for 62° N. Det er i tillegg en nær sammenheng mellom deltakerkriteriene og utskiftningsbestemmelsene og hva som blir framtidig flåtestruktur.

Deltakerkriteriene har sikret at det ikke har blitt nye etableringer av fartøyer over 11 meter i fisket etter reker sør for 62° N, ettersom det er påkrevd at fartøyet må ha hatt tillatelse tidligere før de kan etablere seg i fisket etter reker. Ulempen med disse vilkårene har vært at det ikke åpnes for verken nyrekruttering eller utviklingsmuligheter for de som i dag eier fartøy under 11 meter og som ønsker et nytt fartøy over 11 meter uten at det kjøpes et fartøy med rettigheter.

Det er derimot mulig å selge et fartøy med rettigheter, og selv starte opp med et nytt fartøy under 11 meter. Dette kan gi som resultat at fartøystrukturen endres og enkelte lokalsamfunn / bedrifter kan miste det som er av råstoff og grunnlag for drift. Dersom bedriftene ikke får tilført tilstrekkelig råstoff, opphører driften og eventuelle gjenværende fartøy får problemer med å levere sine fangster i nærområdet.

Dagens flåtesammensetning er forskjellig i de ulike distriktene hvor fisket etter reker er hoveddriftsgrunnlaget. I de østlige områdene er det et større antall mindre fartøyer som drifter, mens det i de vestlige områdene er en mer variert flåtestruktur med overvekt av større fartøy. Potensialet for oppkjøp av rettigheter anses som større når fartøyene er store og de søker etter økt driftsgrunnlag. Gjennom mulighetene i strukturordningen og deltakervilkårene kan det derfor være en risiko for at fartøy med rettigheter flyttes fra øst til vest.

4 **KONKLUSJON / FORSLAG**

Gruppen mener det er viktig å ivareta hensynet til markedsstrukturen for både kokte- og rå reker gjennom reguleringene av fisket, samt mottaksstrukturen som betjener det lokale markedet.

Gruppen fant det problematisk å etablere en bestemt løsning som gir utviklingsmulighet og er rettferdig for alle, men uttrykker en viss bekymring over at dagens vilkår for deltakelse muliggjør etablering av mange nye fartøyer like under 11 meter med forbedret fangspotensial.

Gruppen var tidlig enige om følgende hovedutfordringer for reguleringen av rekefisket i Nordsjøen og Skagerrak:

- *Kapasitetsøkning i fartøygruppen under 11 meter (åpen gruppe) og lukking av gruppen*
- *Fordeling av totalkvoter i gruppekvoter ved lukking av gruppen under 11 meter*
- *Fartøystruktur i fartøygruppen over 15 meter (kvotetak)*
- *Periodisering og driftstilpassing*
- *Fiskermanntallsføring*

4.1 Forslag 1: Lukke fartøygruppen under 11 meter

Gruppen ble tidlig enige om å anbefale adgangsbegrensning i fartøygruppen under 11 meter som nå er åpen, med *forutsetning* om ”vanntette skott”, dvs. uten mulighet til å flytte tildelte kvoter med hjemmelslengde under 11 meter til større fartøy.

Flåten er uoversiktlig, med svært ulikt aktivitetsnivå. Landingene varierer fra noen få kilo til over 60 tonn på årsbasis. Kriterier for deltakelse og ivaretagelse av historisk aktivitetsnivå ble derfor hovedutfordringen for enighet i gruppen.

Gruppen er derfor enige om at det må settes en nedre grense for landinger for deltakelse i gruppen, og at det avsettes et mindre kvantum til en fortsatt åpen gruppe for de fartøy som ikke oppfyller aktivitetskravet. Det er svært mange fartøy som har landet små kvantum i senere år. Dersom alle fartøy gis adgang vil det fortsatt være behov for betydelig overregulering.

Aktivitetskrav for deltakelse

Gruppen anbefaler at fartøygruppen under 11 m adgangsbegrenses. Kriterium for adgang settes til minst 3000 kg landet reker (av eier og fartøy) ett av årene **2012, 2013, 2014 eller innen 18.09.2015 (datoen for første møte i utvalget)**. Det ble fremmet forslag om å differensiere kvotefaktor mellom historisk fangst blant fartøyene i ny adgangsbegrenset gruppe. Prinsippet vil gi særlig aktive fartøy en faktorfordel i gruppen. Det ble foreslått flere modeller for å differensiere gruppen etter historisk aktivitetsnivå. Flåten i vest mener siste års landinger ikke er representative for fartøyenes historiske fangst, da rekene i vestre distrikt har vært særlig utilgjengelig de siste år. Dette har ført til endret driftsmønster for fartøyene og derav mindre kvantum.

Oppsummert anbefaling:

- ❖ Adgangskriterium for deltakelse i lukket gruppe under 11 meter:
 - **Minst 3 tonn** reker landet (av fartøy og eier) i ett av årene 2012,2013,2014 eller innen 18.09.2015
- ❖ Fartøy (og eier) som oppfyller adgangskriteriumet og har landet **mindre enn 8 tonn** reker i ett av årene 2012,2013,2014 eller innen 18.09.2015 **gis kvotefaktor 0,5***.
- ❖ Fartøy (og eier) som har landet **8 tonn eller mer reker** i ett av årene 2012,2013,2014 eller innen 18.09.2015 **gis kvotefaktor 0,8***.

*Maksimalkvoten for faktorgruppene (0,8 og 0,5) regnes ut i fra maksimalkvoten for fartøy over 11 meter (1 tillatelse). Ettersom det også anbefales gruppekvote må maksimalkvotene vurderes separat og fortløpende i henhold til utviklingen av fisketakt i de enkelte gruppene.

Ved eventuell fremtidig strukturkvoteordning i gruppen under 11 meter, anbefaler utvalget at Norges Fiskarlag sin anbefaling for gruppen følges.

4.2 Forslag 2: Fordeling av totalkvoter i gruppekvoter

Gruppen er enige om følgende fordeling av totalkvoter på lengdegruppene i periodene:

Over 11 m (lukket): 77% av periodekvote

Under 11 m (lukket): 20% av periodekvote

Åpen gruppe: 3% av periodekvote

4.3 Forslag 3: Beholde dagens kvotetak for fartøy over 11 meter

Gruppen har grundig diskutert ulike syn på kvotetak for den største fartøygruppen. Pr 2015 har fartøy mellom 11-15 meter anledning til å samle 3 kvoter (3+1), mens fartøy over 15 meter har anledning til å samle inntil 4 kvoter (4+2). Tradisjonelt har rekefisket fulgt tilsvarende ordning som for torsk nord for 62°N. I lys av Norges Fiskarlag landsstyrevedtak av 21.01.2016 ønskes kvotetaket hevet for de berørte fiskeriene, mens rekefisket beholder sitt kvotetak på 3 & 4.

Gruppen er enige om at dagens kvotetak ivaretar en fornuftig fartøystruktur i rekefiskeriet, og anbefaler å videreføre dagens kvotetak.

4.4 Forslag 4: Periodisering og driftstilpassing

Gruppen mener at dersom det fortsatt skal være maksimalkvoter i hver av de tre periodene, må det legges opp til fleksibilitet mellom periodene. For fartøyenes driftstilpassing anbefaler gruppen en fleksibilitetsordning som tillater at det kan forskutteres **15% av maksimalkvote i en etterfølgende periode i samme år**, slik at en maksimalkvote i enten første eller andre periode kan overfiskes med 15% fra en annen periode.

4.5 Forslag 5: Fiskermanntallsføring

Utvalget anbefaler adgangsbegrensning i fartøygruppen under 11 meter. Gruppen mener det samtidig bør settes som betingelse for deltakelse i lukket gruppe (under og over 11 meter) at *eier og høvedsmann må være ført på Blad B i fiskermanntallet.*